

id. Dr. Bagi Ferenc*

A KMV szervezésének módja és e szervezési módból is következő sajátosságai

Az idén (2017-ben) van ötven éve, hogy Óbecsén először került sor a KMV, a Középiskolások Művészeti Vetélkedőjének megszervezésére, ugyanis e rendezvény elődjét éppen ötven évvel ezelőtt, 1967. április 8.-án és 9.-én tartották meg a becsei *Todor Dukin Gimnázium Szenteleky Kornél Önképzőköre* és a *Vajdasági Szocialista Ifjúsági Szövetség Becse Községi Szervezetének Válaszmánya* szervezésében *Vajdasági Gimnáziumok Magyar Önképzőköreinek Irodalmi Vetélkedője* címmel. Ebből a kezdeményezésből fejlődött ki, nem éppen viszontagságoktól mentesen², a ma csak egyszerűen KMV néven ismert és elismert ifjúsági művelődési rendezvény. Csak egy évben, 1999-ben maradt el e vetélkedő megrendezése, ugyanis ez év tavaszán, éppen a KMV megszervezésének szokásos idején, az ország bombázásának következtében gyülekezési tilalom volt érvényben, tehát a vetélkedő megrendezésére sem kerülhetett sor.

Sajátos érdekességként jegyzendő meg, hogy bár a vetélkedésben részt vevő tanulók teljesítményei és ezek zsűrik általi értékelései voltak a lezajlott versenyek után az érdeklődés középpontjában, azért a híradások és az értékelések már az első rendezvény megtartásától a legutóbbival, a jubileumi ötvenedikkel bezárólag, a szervezésről, azaz a szervezők mun-

---

* id. Dr. Bagi Ferenc, nyugalmazott egyetemi tanár, Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Újvidék

² A tartományi magasabb politikai fórum (fórumok?) részéről a KMV-vel szemben megnyilvánuló bizalmatlanságról és ennek következményeiről szóltam az *Adalékok a KMV történetéhez (Egy pályadíjnyertes regény körüli politikai bonyodalmakról, amelyek a KMV további létét is veszélyeztették, két valamikori párttitkár emberségéről, és talán még másról is)* című írásomban. Az írás első része a *Híd*, 2017. márciusi, a második részére pedig az év utolsó, tizenkettedik számában jelent meg. Azt, hogy a KMV megrendezésének 50. jubileumi évére készült írás két része a folyóirat időben egymástól ilyen távol eső két számában jelenik meg tisztelgést jelent-e a jubiláló rendezvényre nézve, vagy sem, – arról hadd ne szóljak én. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a megjelent első részben (részben félreértésből következőleg) több hiba fordul elő és több lábjegyzet is kimaradt, aminek következtében ezen írásváltozat helyett inkább a Vigi László KMV-ről készülő kiadványában megjelenő azonos című írásom ajánlhatom az érdeklődő olvasó figyelmébe.

kájáról is említést tettek – a szervezésben észlelt hibákat sem hallgatva el. És ez így jól is van, el is fogadható, ám csak az észrevételezés szintjén. Viszont akkor, amikor a szervezés módjának mibenlétéről, meg a szervezői munka érdemi elbírálásáról, érdemi értékeléséről van szó, akkor már többre van szükség. Ekkor már az értékelés nem ragadhat meg a könnyen észrevehető technikai hibák felelőletésénél, számbavételezésénél, illetve a rendezvény gördülékeny lefolyásának dicséreténél. Ekkor már a bírálónak, értékelőnek mérlegelnie kell, ekkor tehát számba kell vennie a szervezés minden mozzanatát: a legkevésbé jelentőset (vagy csak ilyennek tűnőt), és azokat a legfontosabbakat is, amelyek a vetélkedő megrendezését, sikerét, illetve megrendezésének folytonosságát feltételezik, de valamennyi mozzanat egybetartozását és együtthatását is, mint a rendezvény zökkenőmentes lefolyását és kerek egész voltának érzetét, valamint ilyenekénti újbóli megrendezhetőségének feltételeit biztosítják. Azonban ennek kapcsán, sajnálattal, de azt kell megállapítani, hogy a szervezés és a szervezői tevékenység éppen ezen elemei, tartalmi nem, vagy csak ritkán és ekkor is részlegesen kerültek a vetélkedő rendezésének kérdéseiről is szólók látókörébe. Ezekre vonatkozó kérdéseket az egykori- és a mostani szervezőknek sem tettek fel, sem az újságírók, sem mások. (Egyetlen kivétel van, a Képes Ifjúság 2017-es néhány száma.) És ezekről a tényezőkről maguk a szervezők is csak olykor-olykor, és inkább csak egy-egy szempontot előtérbehelyezően ejtettek néhány szót, tehát ők sem igen hívták fel a figyelmet ezek meglétére, mint ahogy a magyartanárok rendezvénnyel kapcsolatos vállalásairól, illetve vetélkedőn résztvevő tanulóikat felkészítő munkájáról, ennek mibenlétéről sem szóltak az értékelések. Pedig az említett tevékenységeknek jelentős szerepük volt és van abban, hogy a vetélkedő megérte megszervezésének, létezésének 50., jubileumi évfordulóját, – és lesz is, mert a vetélkedő minden jel szerint továbbra is létezni fog! Igaz, az idők során pulzálásra emlékeztetően bővült és szűkült, – időnként több, időnként kevesebb versenyyágra volt, mégis, évről évre megrendezték, és megrendezték annak ellenére, hogy egy időben akadtak olyanok, akik ezt megakadályozták volna, és annak ellenére is, hogy szélesebb és szűkebb környezetünkben is igen jelentős, sőt történelmi jelentőségű társadalmi események és változások következtek be.

Az első vetélkedő megrendezésének időszakára vonatkozóan elmondható, hogy azok az idők sem voltak problémamentesek. És nem zárható ki annak feltételezése, hogy a becsei gimnázium keretei között a magyar tannyelvű oktatás beindulását is ezek az egyre inkább feszültsé-

gekre utaló társadalmi-politikai állapotok tették lehetővé 1963-ban, mivel ezek megjelenése a hatvanas évek kezdetére már társadalmi reformok eszközlésének szükségességét jelezték. E feszültségek létezésének bizonyosságát érzékeltették azok az egyre gyakrabban felbukkanó csoportok, amelyek a hatalmi pártot megkerülve, különböző, elsősorban nem is politikai jellegű célok eléréséért aktivizálódtak, de amelyek ellenzéki színezetű politikai arcukat kialakulásának lehetőségét is magukban hordozva leginkább a fiatalokat mozgósították. Az ország legfelsőbb politikai és társadalmi vezetése érzékelt e jelenséget és hajlandónak is bizonyult a központi irányításból úgy engedni, hogy közben kommunista alapelveiről, valamint vezető és irányító szerepéről ne kelljen lemondania, így csakhamar pártpolitikai és társadalmi programmá vált az egyenjogúság, testvériség-egység, és a párt más, kiemelten fontosnak tartott elveit magába foglaló *társadalmi önigazgatás*, amely, ugyan a kommunista párt felügyelete alatt, de utat nyitott a szűkebb közösségek, meg az egyének kezdeményezéseinek is, mind gazdasági, mind művelődési téren, ezzel pedig – akkor úgy látszott – a felgyülemlett feszültségek levezetésére is alkalmasnak bizonyul. Ebben a társadalmi-politikai légkörben már Becsén is szóba kerülhetett a magyar tanuló tagozatok megnyitása a gimnáziumban, már azért is, mert a község lakosságának 62%-át alkották a magyar nemzetiségűek. A tagozatmegnyitásra irányuló kezdeményezéssel szemben elvi ellenvetés nem is volt tapasztalható, sem hivatali, sem politikai vonalon, így inkább a tanulók érdekeit szolgálóan (eredményes továbbtanulási esélyeik biztosításának érdekét kidomborítóan) olyan megoldás fellelésére irányultak az előzetes megbeszélések, amelyek a szerb nyelv (azaz, akkoriban: a Szerb Szocialista Köztársaságban szerbhórvát nyelv, illetve a Horvát Szocialista Köztársaságban horvátszerb nyelv) tanulók általi kellő elsajátítását, elsajátíttatását teszi lehetővé középiskolai tanulmányaik során. Tehát ezen, nyomatékosan tanulói érdekeket előtérbe helyező szempont érvényesítésének indoklásával esett a választás a *szabadkai gyakorlat* néven ez időkből ismertté vált nemzeti kisebbségek (korabeli szóhasználatban: nemzetiségek) nyelvén szervezett középiskolai oktatási koncepcióra. E *szabadkai gyakorlat* néven szervezett nemzeti kisebbségi anyanyelvű középiskolai oktatás pedig lényegében véve azt jelentette, hogy az adott nemzeti kisebbségi nyelvű tagozatok első osztályában az előadott tárgyak 80%-át e kisebbségi nyelven (esetünkben tehát magyar nyelven) oktatták, 20%-át pedig szerb nyelven, a második osztályban az előbbi tanítási nyelveken előadott tárgyak aránya 60:40%, a harmadikban

40:60%, a negyedikben pedig 20:80 %-os arányt érvényesített. Az ezen elv és gyakorlat alapján szervezett oktatás célszerűségét és eredményességét a szocialista Jugoszláviában több, hangoztatottan tudományos igényvel készült hazai tanulmány igazolta, ezeket a megállapításokat az aktuális politika elfogadta és támogatta is mindazon ellenérvekkel szemben, amelyeket az e megállapításokat vitatók, más tudományágak, és akár nemzetközileg elfogadott tudományos mércékkel és eljárásokkal végzett kísérletek eredményeire támaszkodva, meg a középiskolai tanulmányaikat magyar tannyelvű tagozatokon végzett, szerb oktatási nyelvű hazai egyetemekre iratkozott hallgatók sikeres tanulmányvégzését igazoló statisztikai adatokra hivatkozva kérdőjelezték meg, vagy épenséggel cáfolni igyekeztek. E viták ellenére Becsén, a *szabadkai gyakorlat elvén és gyakorlatán* alapuló oktatásszervezés elfogadása után kerülhetett sor a magyar tannyelvű tagozat megnyitására a gimnáziumban az 1963/64-es tanévben.³

Az oktatás megszervezésének említett módja ellenére a gimnázium magyar tannyelvű tagozata iránti érdeklődés felülmúlta a várakozásokat. A gimnáziumba kerülésemkor, 1966 szeptemberében hallottam, hogy abba az első osztályba, amelynek tanulói ekkorra lettek negyedikesek, és csak tizenketten voltak, 42 tanuló iratkozott be. A negyedikben ilyen alacsony létszámmal osztályként nem is maradhattak volna meg, ugyanis a korabeli előírások az osztályok létszámát huszonötötől harmincötig terjedő tanulói létszámban határozták meg, így az előírtakat tiszteletben tartva, a gimnáziumi vezetés az 1966/67-es tanév kezdetén a tanulókat a szerb tagozatokba osztotta el, de a tanulók, a szülők, értelmiségiek és sokak tiltakozásának hatására, igen gyorsan vissza is állította az osztályt, amely összetartó, cselekvőképes tanulóközösséggé vált az eltelt három év alatt annak ellenére, hogy a tanulók létszáma évről évre érezhetően csökkent. Talán éppen ösztönösen szívós megmaradni-akarásuknak volt jelentős szerepe abban, hogy ez az első nemzedék az

---

³ Ennek kapcsán azonban meg kell jegyezni, hogy a gimnázium vezetése, ha csak erre lehetőség nyílt, kétnyelvű (magyar és szerb nyelven előadó) szaktanárt alkalmazott, ami nem is volt könnyű feladat, mert ezekben az időkben még szakemberhiány volt, és nem csak a nemzeti kisebbségek soraiban. A gimnáziumi vezetés a község társadalmi-politikai vezetői részéről is támogatott ezen káderpolitikájának, valamint annak köszönhetően, hogy az 1970/71-es tanévben az adai és temerini község településeiből teljes osztálynyi tanuló iratkozott a becsei gimnázium magyar tannyelvű tagozatára, minden olyan tantárgyat magyar nyelven adtak elő, amelyre sikerült magyar anyanyelvű szaktanárt biztosítani. És ez a helyzet ma is.

iskolai évek során számos tanulói ötlet, kezdeményezés elindítója, felkarolója és realizálója lett, amit az óraadó magyartanár, Károlyi Etelka, nem csak megértéssel fogadott, és nem csak teret engedett kezdeményezéseiknek, de iránymutatóan serkentette is őket azok realizálásában. Így volt ez az irodalmi önképzőkör megalakításakor is, amikor az önképzőköri tevékenység évi tervének minden önképzőköri tag aktív részvételével történő meghozatalára hívta fel figyelmüket, majd meghívta őket anyaiskolája önképzőkörének összejövetelére, amelyen írásaikat olvashatták fel és kedvelt költőik verseit mondhatták el, és közbenjárt annak érdekében, hogy a város másik három általános iskolájának önképzőköri összejövetelein is felléphessenek. Tett arról is, hogy az újabb évfolyamok tanulóit a „régiek” ne csak elfogadják, hanem barátsággal fogadják és egyenjogúakként kapcsolják be az önképzőköri munkába. Az osztály tanulóinak kezdeményező kedve így aztán nem lankadt, sőt magával ragadta az alsóbb osztályok tanulóit is, ennek köszönhetően pedig zentai gimnáziumba iratkozott volt általános iskolai társaik révén felvették a kapcsolatot a zentai gimnázium önképzőkörével, meghívták tagjaikat közös önképzőköri találkozóra, és miután ez nagyszerűen sikerült, rendszeresítették találkozósaikat: – minden iskolaév kezdetén irodalmi önképzőköri találkozón ők látták vendégül a zentaikat Becsén, tavaszán pedig a zentaiak őket, Zentán. Ezek a találkozások az együttlélt élményén és a fellépések izgalmán túl, mindkét magyartanár elismerését eredményezték, mindketten dicsérték kezdeményezésüket, ezzel pedig megmentették fiatalos fellángolásukat a kialvástól, életben tartották kezdeményezésüket, hozzájárultak találkozóik hagyományossá válásához.

Ilyen osztály-és diákközösséget találtam tehát, amikor 1966. szeptember 20-a körül a gimnázium magyartanára lettem. Ekkori tanári mivoltom kapcsán talán nem mellékes megemlíteni, hogy nem voltam már egészen kezdő a pedagógusi pályán, ugyanis tanítói és magyartanári okleveleim biztosította ismereteimen kívül már hasznosíthattam egy-egy év tanítói, illetve általános iskolai magyartanári munkám tapasztalatait, amelyek alapján akkor úgy hittem, hogy e két év alatt megbizonyosodtam azon tanítóképzőből hozott pedagógusi munka lényegét és értelmét meghatározó tézis gyakorlatban való megvalósíthatóságáról, amely szerint a tanuló az iskolai órán és egyéb, pedagógus által irányított iskolai aktivitása során „azt teheti, amit akar, de azt akarja, amit a tanítója akar, aki viszont nem akarhat mást, mint azt, hogy a tanuló elsajátítsa, egyéni-vé és használhatóvá tegye azon tananyag nyújtotta ismereteket és azokat a képességeket és készségeket, amelyeket az adott iskolafokozatra és

iskolai osztályra vonatkozóan az oktatási és nevelési program előír.” Ennek az elvnek tanítói, valamint általános- és középiskolai tanári gyakorlatban való érvényesítése viszont – értelmezésem szerint – elsősorban azt jelentette és jelenti ma is, hogy a pedagógus mindig figyeljen a tanulóra, hallgassa meg iskolai munkával, tevékenységgel, tananyaggal kapcsolatos észrevételeit, javaslatait még akkor is, ha azok eléggé váratlanszerűek, ötletszerűek és még kuszáltan megfogalmazottak is, aminek következtében a tanárban a megvalósíthatatlanság benyomását keltik. Későbbiek során szerzett tanári tapasztalataim alapján is bizton állíthatom, hogy a pedagógusi munka gyakorlatában igen fontos a tanuló meghallgatása, egyrészt azért, mert már maga a pedagógusi odafigyelés, a meghallgatás bizonyos munkatársi viszonyt alakít ki tanuló és tanár között (a tanár a tanuló együttműködésre való hajlandóságát és bizalmát nyeri el ezzel), másrészt viszont, ha a tanuló kissé- vagy akár érezhetőbben kuszált megfogalmazásban tette is meg javaslatát, a tanár néhány részletre irányuló kérdés nyomán, a tanulót javaslata átgondolására és tökéletesebb megfogalmazására készítheti. Ha mindez az osztályban, órán, önképzőköri összejövetelen, vagy több tanuló által is figyelemmel kísért óra utáni kötetlen beszélgetés során történik, akkor a jelenlévők is érdeklődéssel figyelnek fel a javaslatra, bekapcsolódnak a beszélgetésbe és ezzel az egy tanuló által felvetett ötletből szélesebb érdeklődést kiváltó megvitatandó kérdés kerekedik, önképzőkörön-, esetleg iskolán belüli közérdekű ügy lesz. Ebben az esetben viszont már többen szólnak hozzá, és több szempontból is, a tanár pedig kérdezzen rá, mutasson rá a hozzászólások nyomán előtűnő, az ötlet realizálását akadályozó problémákra, – ezek elhárításának fontosságára, anélkül azonban, hogy maga venné át a kezdeményezés realizálása kapcsán felmerülő problémák elhárításának teendőit, vagy csak az elhárítási folyamat irányítását is. Ha a tanár megmarad a tanulói ötlet megvalósítását gátló akadályok elhárításának fontosságára való rámutatásnál, akkor – a megoldáskeresés következtében! – a tanulók mind határozottabban látják meg az ötlet realizálásához vezető módot, utat és teendőket, illetve azokat az akadályokat, amelyek elhárítása után válhat az ötlet megvalósíthatóvá. Ha eddig eljutottak, akkor mérlegelhetik: vállalják-e a cél elérése érdekében a várható akadályok elhárításával járó angazsálódást, tevékenységet, és azt az esetleges kockázatot is (sikertelenséget, vagy kitűzött céljuk módosult megvalósíthatóságát, stb.), ami vállalásukból adódóan bekövetkezhet. Ekkor eldönthetik: beérik-e az egyszerűbben megvalósítható szerény eredményekkel, vagy megkísérik valamely politikai, társadalmi, esetleg más

létező szervezet képviselőinek segítségét igénybe véve kiteljesedtebb módon megvalósítani ötletből, majd javaslatból tervvé vált kezdeményezésüket.

És elmondhatom, hogy a becsei gimnázium egyik 1966 őszen, (telének kezdetén?) tartott önképzőköri összejövetelen, vagy a tanulók által kezdeményezett óra utáni kötetlen beszélgetés alkalmával (már nem emlékszem pontosan) éppen az imént leírtak történtek meg. Az akkor negyedikes Kartag Nándor (ma, nyugalmazott újságíró), a gimnázium önképzőkörének elnöke, azt vetette fel, hogy jó lenne, ha az önképzőkör megszervezné a vajdasági gimnáziumok magyar irodalmi önképzőkörei tagjainak találkozóját. Ötletét, javaslatát a jelenlévő tanulók nem csak elfogadták, de egyetértéssel támogatták is, sőt a találkozó lehetséges műsorszámaiként a versmondást, valamint az önállóan írt verset és prózát említették. (Ezek a műsorszámok szerepeltek a zentai önképzőkörökkel fenntartott találkozókön is.) Mind ezt én is jónak láttam, és el is mondtam, hogy azért tartom jónak a javaslatot, mert egy ilyen találkozó a gimnáziumok önképzőköröseinek nyújtana alkalmat egymás teljesítményeinek, írásainak megismerésére, valamint az önképzőköri munka megszervezésével kapcsolatos kérdések megbeszélésére, meg azért is, mert ez a dolog serkentené és fel is értékelné magát az önképzőköri tevékenységet. A jelenlévők egyetértéssel fogadták az érveimet, de meglepte őket az ezután következő kérdésem: „Ki véleményezné, ki bírálná el a tervezett találkozón felolvasott munkákat, a versmondók teljesítményeit?” Rövidebb szünet után, bár kissé bizonytalanul, egy tanuló ezt válaszolta: „Majd mi..., mi elbíráljuk.” – és bizonyos volt, hogy a „mi” személyes névmás alatt a megszólaló a találkozó résztvevőit értette. „Abból baj is lehet, mert előfordulhat, hogy az iskolák önképzőkörösei a saját önképzőkörük tagjainak munkáit, versmondásait tartják majd a legjobbnak.” – jegyeztem meg, minden akadékoskodó szándék nélkül, de – és erre pontosan emlékszem! – a beszélgetés résztvevői éppen ellenkezőleg, akadékoskodásként fogadták észrevételem, megjegyzésem. Siettem is hozzátenni, hogy jobb lenne, ha a munkák elbírálását egy, író, irodalomkritikus és színész alkotta bíráló bizottság végezné, a legjobb írások szerzői meg a legjobb versmondók pedig könyvjutalmat kapnának. „Ehhez kell valamennyi pénz, de így sikeresebb lehetne a találkozó.” – tettem még hozzá. Erre nagy csend lett. Amikor már-már kilátástalanná vált a helyzetet, valaki kételkedve megkérdezte: „És a gimnázium erre adna pénzt?” „A gimnázium ugyan nem, de az iskola ifjúsági szervezete adhatna.” – válaszoltam. „Ezek nem! Ezek semmit sem csi-

nálnak.” – állapította meg határozottan Kartag Nándor, azonban csakhamar, fellobbanó reménnyel tette hozzá: „De a községi ifjúsági szervezet, – az, adhat!” Annak reménye és lehetősége, hogy az ifjúsági szövetség községi szervezete anyagilag támogathatja az önképzőköri találkozó megszervezését nem volt alaptalan. A beszélgetésben részt vevő tanulók tudtak olyan esetekről, amikor a községi ifjúsági szervezet támogatta a fiatalok kezdeményezését, és vállalta az azok realizálásával járó kisebb összegeket kitevő kiadások fedezését, és említettek is ilyen eseteket a vita során. Erre egyszerre többen is szóltak, és mindannyian arról, hogy miként is kellene, miként is lehetne az önképzőköri találkozót megvalósítani és megismételték, hogy a találkozó műsorában a résztvevők a versmondáson kívül önálló verssel meg prózával lépjenek fel. A megoldás lehetséges módja a vita során fokozatosan rajzolódott ki. Felsorolták, hogy a Vajdaságban a becsei gimnáziumon kívül a zentai, a szabadkai, a zombori, az újvidéki és a becskereki gimnáziumban is létezik magyar tagozat, tehát ezen iskolák magyar önképzőköröseit kell meghívni, a fellépők munkáit és szavadatait pedig megfelelő összetételű bíráló bizottság véleményezze és ítélje oda a könyvek képezte díjakat, műsorszámokként három díjat. Ezek után szünet állt be. Lehet, hogy azért, mert a vitatkozóknak úgy tűnhetett, hogy mindent megbeszéltek, bár lehet, hogy csak magukban tekintették át, vették számba, hogy mimindenben állapodtak meg, s azon gondolkodtak el, hogy mit is kellene még megvitatniuk. Ekkor Kartag Nándor, azt mondta, hogy ő vállalja az elhangzottak ismertetését Rehák István községi ifjúsági elnökkel, a megbeszélésekről pedig a következő összejövetelel tájékoztatja majd a tagságot. Nekem sem volt ellenvetésem, de megjegyeztem, hogy szerintem jobb lenne a megbeszéléteket írásban átadni az ifjúsági elnöknek, hogy pontosan megismerhesse az önképzőköri találkozó tervét. A beszélgetés résztvevői azonban rövidebb vita után abban állapodtak meg, hogy az önképzőkör elnöke előbb beszélje meg a dolgot az ifjúsági elnökkel szóban, és ha ő egyezik az önképzőköri találkozó tervével, és annak ifjúsági otthonban való megtartásával, akkor majd mindent leírnak, amit kell.

A következő önképzőköri összejövetelel Kartag Nándor arról számolt be, hogy Rehák István ifjúsági elnök elvben egyezett a találkozó megszervezésének gondolatával és a terem rendelkezésre bocsátásával is, de megjegyezte, hogy a találkozót könnyebb volna megszervezni, ha ebből a célból a javaslattal együtt a rendezvény megszervezésének szabályzatát megvitatás végett írásban is benyújtának az ifjúsági szövetség vezetőségének. Az önképzőkör tagjai némi csalódással fogadták azt,

hogy az ifjúsági szövetség vezetősége megvitassa a javaslatot. Ezt kezdeményezésük fölülbírálásának és burkolt akadályozásának érezhették. Kartag Nándor tájékoztatója további részében azonban meggyőzően mondta el, hogy az ifjúsági elnök valóban jónak és megvalósíthatónak tartja az önképzőköri találkozó kezdeményezését, de ő sem dönthet egyedül annak megrendezéséről, neki is meg kell beszélnie a vezetőséggel a javaslatot, és a tervezett rendezvény szabályzatát, de megígérte, hogy elnökként mindent meg fog tenni azért, hogy az önképzőkör megrendezhesse a találkozót. És megállapítható, hogy ez egészen bizonyosan így is volt, és pedig azért, mert a fentebb már említett kommunista pártot megkerülő különböző kezdeményezések miatt, ekkoriban igen fontos pártpolitikai programrész lett az ifjúság eszmei-politikai képzése és a fiatalok szervezett aktivizálása, amelyek realizálását a párt természetesen az ifjúsági szövetség helyi szervezeteitől várta el. Ezek pedig évi tevékenységi tervekhez készítették, a fiatalok eszmei-politikai képzése céljából tanfolyamok, előadássorozatok indítását, meg különböző, fiatalokat mozgósító tevékenységeket iktattak e tervekbe, amelyek között viszont akadtak olyanok, amelyek alig-alig valósultak meg, és olyanok is, amelyek érdeklődés hiányában egyszerűen megvalósíthatatlanok maradtak. Ezekkel a kezdeményezésekkel szemben az önképzőkörösök találkozója az ifjúsági elnök megítélése szerint is realizálható, eszmei-politikai szempontból pedig elfogadható és vállalható volt, hiszen ifjúságiak, diákok kezdeményezték, diákok vesznek majd benne részt, és ők is folytatják le a szervezést az ifjúsági szövetség keretein belül, mintegy annak felügyelete alatt. E megértő elfogadásban ezen kívül, bár kimondatlanul, benne volt a rendezvény eszmei-politikai felelősségvállalásának tanárokkal való megosztása is, mégpedig oly módon, hogy a tanulók csak írjanak szabadon, érzelmeik és elgondolásaik szerint, tanáraik pedig tanári módon, háttérből segítsék őket, de, ha éppen úgy adódik, ha éppen nagyon kell, akkor eszmei-politikai szempontból rájuk, tanárookra, is hárul felelősség tanítványaik esetleges eszmei-politikai eltévelyedése, vagy másféle túlkapása miatt. Hogy ez volt a helyzet, azt mindenki tudta akkoriban, a tanárok is.

Miután az önképzőkör tagjai elfogadták Kartag Nándor érvelését, elhatározták, hogy felhívást küldenek a megnevezett gimnáziumok önképzőköreinek, és ebben részvételre szólítják fel azok tagságát, valamint azt, hogy e körlevélhez mellékelik a találkozó szabályzatát, amelyben rögzítik a minden résztvevő számára biztosított azonos fellépési feltételeket, valamint a fellépőkkel szembeni azonos elvárásokat. A felhívást

mindjárt meg is szövegezték: találkozóra hívják a szóban forgó gimnáziumok önképzőköröseit, amelyen versmondóik, meg vers-és prózaíróik léphetnek fel, produkcióikat viszont írókból, irodalomkritikusokból álló bíráló bizottság értékeli és ítéli oda a könyvjutalmakat, első, második meg harmadik díjként. A szabályzatra térve előbb összegezték a már megbeszélteket, és ekkor meglepően egyszerűnek tűnt a dolog: hat gimnázium önképzőkörének tagjai vehetnek részt a találkozón, a felhívásban meghirdetett műsorszámokban: versmondás, önállóan írt vers és önállóan írt próza. A találkozó szervezői viszont a becsei gimnázium önképzőköre és a becsei ifjúsági szövetség. Ekkor, elismerve a tanulók eddigi döntéseinek megalapozottságát, a műsorszámok kapcsán arra hívtam fel a résztvevők figyelmét, hogy a szabályzatban meg kellene határozni, hogy egy-egy önképzőkört műsorszámonként hány tanuló képviselhet, meg azt is, hogy hány percig tarthat fellépésük, azaz, hány percig tarthat a versmondás, meddig az önállóan írt vers, és meddig az úgyszintén önállóan írt próza. Jól emlékszem a tanulók reagálására. Az elismerést ezúttal is tudomásul vették, a fellépések percekben való meghatározását viszont kimondatlanul is kétkedéssel fogadták. Láttam: javaslatom meg kell indokolnom. Eklatáns példákat hoztam fel: „Nem mindegy, hogy valaki a *Toldit* fogja-e elmondásra választani, vagy egy három versszakos lírai költeményt, és az sem mindegy, hogy az önállóan írt vers műsorszámában egyik versenyző összes verseit kívánja-e majd felolvasni, a másik meg csak két-három pársorosát, mint ahogy az sem mindegy, hogy az önállóan írt próza műsorszámában valaki kisregényét olvassa-e fel, másvalaki viszont csak két-három oldalas kézzel írott novelláját. És mind ez szervezési szempontból sem mindegy, – hívtam fel a figyelmüket, – mert az biztosan nem lesz jó, ha az irodalmi önképzőköri találkozó órákig eltart.” És itt meg kell jegyezmem, hogy nem tanári leleményesség, és nem is rendezvények szervezésében szerzett tapasztalat mondatta velem a találkozó időtartamára vonatkozókat (ez utóbbi nem is mondat-hatta, hisz ilyen szervezési tapasztalataim nem voltak), hanem az előállott vita- és beszédhelyzet juttatta eszembe Devecseri Gábor antik görög drámák időtartamára vonatkozóan leírt sommás megjegyzését (amit, persze, nem idéztem), de amely szerint e művek egyike sem tarthatott és nem is tartott tovább kettő- kettő és fél óránál, mert együltében ennél többet „az ókori görög fenék sem bírta ki”. Az elmondottak nyomán a tanulók kételkedése eloszlott, de már nemigen volt kedvük újabb vitakozásba kezdeni, és ezt a gyűlést vezető önképzőköri elnök is megérezte, majd azzal a megjegyzéssel, hogy mivel hat önképzőkör tagjai három

műsorszámokban vesznek majd részt a találkozón, valóban meg kell gondolni, hogy egy-egy önképzőkörből hány tanuló léphessen fel műsorszámonként, és hány percig tarthasson egy-egy fellépés, és azt is, hogy minden műsorszámra ugyanannyi percet adjanak-e. Az elmondottak után azt javasolta, hogy ezekről meg az esetleges további kérdésekről a következő önképzőköri összejövetelen döntsenek. Javaslatát a jelenlévők elfogadták. A következő összejövetelen azután úgy döntöttek, hogy a találkozón önképzőkörönként két-két tanuló vehet részt, azok, akik az önképzőköri válogató versenyen a legjobbaknak bizonyultak, és minden tanuló csak egy versenyágban indulhat a három lehetséges közül, a versenyágankénti időtartamot illetően pedig arra jutottak, hogy a versmondás és az önállóan írt vers 5-5, az önállóan írt próza viszont hat percig tarthat. Ehhez az időhöz szervezési szempontból hozzá kellett számítani még minden műsorszám, minden fellépőjének esetében kb. 3-4 percet, amely időt a fellépő nevének bemondására, valamint elfoglalt helyéről a hallgatóság elé lépésére, majd onnan való visszatérésére és a hallgatóság elismerést kifejező tapsára kellett biztosítani. Amikor a fellépési perceket a „technikai” idővel együtt egy önképzőkör fellépésére vonatkozóan, majd mind a hat önképzőkör fellépőinek esetére vonatkozóan is összeadták, kiderült, hogy a találkozó a meghatározott idő pontos betartása esetén is három órán át is tarthat. Ezzel ennek a kérdésnek a megvitatása le is zárult. Megrendezését illetően a találkozó kapcsán azonban nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy az eredetileg javasolt önképzőköri találkozóhoz viszonyítva (amely iskolai kereteken belül és iskolás körülmények között került volna megszervezésre!) az ifjúsági elnök által elfogadott, de az önképzőkör tagjai által javasolt új szervezési változat jelentősen különbözött egymástól. Az új változat szerint az önképzőkörös találkozó ígéretesebb és több is lett az eredetileg tervezett találkozóhoz, hisz e változás következtében hivatalos és közönség előtt lefolyó diákifjúsági művelődési rendezvényé vált, amely már most, indulásakor, kettős jelentőséggel bír: egyrészt az iskolán kívül állók számára nyújtott betekintést a gimnáziumok önképzőköreiben folyó tevékenységbe (bizonyos mértékben meg a gimnáziumokban folyó munkába is), másrészt az irodalom iránt érdeklődő és irodalmi alkotásokkal kísérletező tanulóknak biztosított érvényesülési lehetőséget közönség elé lépésük által. Az önképzőköri összejöveteleken lefolyt megbeszélések során egyértelművé vált az is, hogy az új lehetőség, a rendezvény szervezési módjában is változtatásokat igényel. Szükségessé vált a hivatalos megnyitó (a résztvevők és vendégek üdvözlése) és a bemondó, aki a

soron következő műsorszámokat, a fellépők nevét és iskoláját ismerteti a közönséggel, abból következőleg pedig, hogy a fellépők nem közismert személyek, de azonos művészeti ágakon belüli műsorszámokba tartozó produkciókkal léptek közönség elé, magától adódott, hogy bíráló bizottságra és díjakra is szükség van, hogy első, második és harmadik díj odaítéléséről lehet szó, éshogy minden díjat könyvek képezzenek, egymástól díjfokozati eltérést érzékeltető dinárértékben. Miután ennek kérdése is tisztázódott-megoldódott, az elfogadott álláspontok összefoglalása során kitűnt, hogy mindaz, amiben a találkozót illetően az önképzőköri tagság vita után határozatait véglegesítette versenyszellemet kölcsönöz a rendezvénynek, ezt pedig nevével, elnevezésével is ki kell fejezni! A megfelelő nevet az összejövétel résztvevői csakhamar meghatározták: a megnevezésbe a *találkozó* szó helyébe a *vetélkedő* szót illesztették, így kerekedett ki a *Vajdasági Gimnáziumok Magyar Önképzőköreinek Irodalmi Vetélkedője* név. Tehát minden kérdés megoldódott, *csak* le kellett írni, azaz *csak szabályzatba kellett foglalni a megbeszélteket*. Erre többen is vállalkoztak, akik végül abban egyeztek meg, hogy a szabályzatot pontról pontra haladva együtt írják meg, előbb csak kézzel, elkészülte után pedig az első önképzőköri összejövetelel felolvassák, pontról pontra haladva újból megvitatnak mindent, és csak ezután gépelik le, sokszorosítják meg és viszik el az ifjúsági elnöknek, hogy a vezetőség is megvitassa és elfogadja. A vállaltakat el is végezték, majd azt az önképzőköri tagság meg is hallgatta és egy kiegészítéssel, a *vetélkedő* célját megindokló, meghatározó kiegészítésem beiktatásával el is fogadta. Emlekezetem szerint a kiegészítés a következő mondat volt: „*A vetélkedő célja: érvényesülési lehetőséget nyújtani az irodalom iránt érdeklődő és irodalmi alkotásokkal próbálkozó iskolai önképzőköri tagoknak.*”

De volt még tennivaló, pl. technikai jellegű, ugyanis magyar ábécés írógépből sem volt éppenséggel sok akkoriban a városban, de a szöveg-sokszorosítás művelete sem volt ekkor még egyszerű technikai művelet, az önképzőkör tagjai azonban megoldották ezeket a problémákat is: a *vetélkedő* szabályzatát, valamint az azt bevezető Felhívás szövegét kellő példányszámban sokszorosították meg, majd egy-egy példányt maguknak, az önképzőkörnek, meg nekem meghagyva, a többi átadták az ifjúsági elnöknek, hogy a vezetőség is véleményezze és elfogadja azt. Ez megtörtént. Észrevételük nem volt. Ezek után azonban az ifjúsági elnök a *vetélkedő* kérdését illetően engem egy beszélgetésre hívott. Érdekelte, hogy tanárukként tudok-e a tanulók kezdeményezéséről, és ha igen, mi a véleményem róla. Formális volt az érdeklődése, mert bizo-

nyos volt abban, hogy a tanulók velem folyamatosan kapcsolatban voltak az előkészületek során, de biztos akart lenni a dologban. Véleményemet illetően egyetértett velem abban, hogy ez a diáktalálkozó azon sporttalálkozókhöz hasonlítható, amelyeken iskolai kézilabda-, futball-, vagy sakkcsapatok mérkőznek meg egymással iskolanapi ünnepek-kor, vagy más alkalmakkor, azzal a különbséggel, hogy most az irodalmi önképzőkörösök a maguk érdeklődési területein teszik ezt, és ahogy a sport iránt érdeklődő tanulókat megilleti a versenyzés, a találkozás lehetősége, úgy az irodalom és más művészeti ágak iránt érdeklődő tanulóknak is biztosítani kell annak lehetőségét, hogy találkozzanak hasonló érdeklődésű társaikkal. A díjakat illetően abban állapodtunk meg, hogy az első díjat három-négy, a másodikat kettő-három, a harmadikat pedig két igényesebb kivitelű könyv, értékes irodalmi alkotás képezze, amit majd én rendelek meg a Fórum helyi könyvesboltjában, az ifjúsági szövetség pedig a hozott számla alapján kifizet, a tanulók pedig előkészítik azokat a kiosztásra: beírják minden díj egy-egy könyvébe odaítélésének alkalmát, versenyágát, rangját, kihagyják a díjazottak nevének a helyet (majd a zsűri eredményhirdetése után írják azt be), a vetélkedő megtartásának időpontját, és végül a szöveget az ifjúsági szervezet elnöke írja alá, a díj hivatalosságát pedig a Vajdasági Szocialista Ifjúsági Szövetség Becsei Választmányának pecsétje bizonyítja majd. A vetélkedő szervező bizottságát illetően az önképzőköri összejövetelen hozott határozat alapján azt javasoltam, hogy az önképzőkör hat, az ifjúsági szervezet pedig öt tagot jelöljön, annak elnöke viszont ő, mint az ifjúsági szövetség helyi választmányának elnöke legyen, vagy a bizottság válasszon meg valakit tagjai közül. Úgy emlékszem, hogy ez utóbbit fogadta el azzal, hogy a szervező bizottság ülésein időnként én is vegyek részt. A bíráló bizottság tagjainak útiköltségét, napidíját, a szervezés postai költségeit, a vetélkedő meghirdetésére készített (magyar és szerb nyelvű) plakát nyomdai kiadásait az ifjúsági szervezet fedezi majd, a vetélkedésre Felhívó levél és a vetélkedő szabályzatának postai elküldését pedig a szervezet hivatalnoka végzi el, és fogadja is majd a rendezvényt kapcsolatos postát, az elküldendő anyagot azonban a szervező bizottsághoz az önképzőkör időben kell hogy eljuttassa, hogy az, ha úgy látja jónak, postázás előtt áttekinthesse. Most már úgy tűnt, hogy minden rendben van, de azután az iskolák önképzőköreinek küldendő felhívás és szabályzat címzettjeinek kérdése kapcsán mégis több elgondolás merült fel az önképzőköri összejövetelen, végül azonban abban állapodtak meg, hogy a címzettek a gimnáziumok magyartanárai legyenek, „Az önképzőkör tagságának.”

zárójeles megjelöléssel, majd a vetélkedő megtartásának dátumát illetően is kiderült, hogy azt sem olyan könnyű meghatározni, mert májusban már a negyedévesek az érettségire összpontosítanak, viszont az ő részvételük nélkül, mint az iskola legfelkészültebb tanulóinak nélkül, nem lenne valami nagy értelme a vetélkedőnek, ezért a tanulókkal április hónapot láttuk a legmegfelelőbbnek a rendezvény lebonyolítására, így a tervezetek szerint a vetélkedő megtartásának dátuma 1967. IV. 8.-a és 9.-e lett, helye a becsei Ifjúsági Otthon, kezdete viszont csak a szombati tanítási nap letelte utáni időpont lehetett (mert ekkor még a szombati nap munkanap volt országsszerte), így lett 15 óra, 20 órától pedig (az előszámítások alapján ekkorra érhetek véget a résztvevők írásainak felolvasásai és a versmondások) a bíráló bizottság véleményezi a vetélkedőn résztvevők teljesítményeit meg ismerteti a díjazottak nevét, majd másnap, vasárnap délelőtt kilenc órától a díjazottak nyertes produkcióikkal való fellépése, valamint a díjak kiosztása következik. De a bíráló bizottság haladékot kért, így az eredményhirdetés vasárnap délelőtt történt. Ez azonban nem okozott problémát, bár a vetélkedőnek két napra osztása a más városokból érkezett résztvevők visszautazását nem tette lehetővé. A szervező bizottság tanuló tagjainak ez nem okozott különösebb gondot, ugyanis megszervezték azt, hogy a becsei gimnazisták vendégül látták vetélkedőre érkezett társaikat.

A felhívás és a vetélkedő szabályzatának elküldése megtörtént, a versenyt meghirdető plakátok is időben elkészültek. A gimnáziumok magyartanárai továbbították a postát önképzőkörökükhöz és a hat gimnáziumi önképzőkörből öt jelezte jövetelét. A hatodik, becskerekai gimnáziumból valamivel később érkezett a hír, hogy sem vonattal, sem busszal nem jöhettek, mert egyikkel sem érkezhettek volna meg időben Becsére. Az akkori közlekedési viszonyok ezt valóban nem tették lehetővé, személygépkocsija pedig sokkal kevesebb embernek volt akkor, mint ma. Tehát ahhoz, hogy fellépjenek a vetélkedőn a becskerekieknek szombaton a reggeli órákban kellett volna indulniuk Becsére, de mivel a szombat munkanap volt, az utazás miatt iskolai órákat kellett volna a tanárnak elhalasztania, a vetélkedőn résztvevő tanulók órákról való távolmaradását pedig jelentenie. Ez utóbbi nem okozott volna gondot, annál inkább a tanár távolmaradása, ami csak igazgatói engedéllyel történhetett volna meg, ám ez esetben is a meg nem tartott órák bepótlásának árán, ennek megvalósítása pedig akkoriban sem volt egyszerű dolog, mint ahogy ma sem az. Ez volt tehát távolmaradásuk oka. A következő években azonban sikerült ezt a problémát áthidalniuk, így a becskerekiek is a vetélke-

dők rendszeres résztvevői lettek. Tehát öt magyartanár vállalta, és a hatodik is vállalta volna, hogy a heti munka szombat délutáni és vasárnapi kipihenése helyett, ezt a délutánt és a vasárnap délelőttöt is tanulóinak társaságában a megszokottnál fokozottabb felelősségvállalással töltse el, vasárnap délutánja pedig visszautazásukkal múljon, és mind ezt „csak” azért, hogy tanítványaik részt vehessenek a vetélkedőn, akik különben ugyanúgy szabadidejük árán mérettették meg tollforgatói vagy versmondói képességüket, bár igaz, ők érvényesülésük reményében tették ezt. A tanárok e vállalása, a szombat délutáni és vasárnapi pihenőjükéről való lemondáson túl, azért is figyelmet érdemlő, mert sem anyagi, sem munkakörülményeik nem serkentették őket erre. Ezt Dudás Károly, ugyan pár évvel későbbi időpontból (1971. jan. 20.) származó, de a pedagógusok fizetését és munkakörülményeit illetően az 1967-ben fennálló állapotokra is visszautaló *Képes Ifjúságban* megjelent cikke már címével is érzékelteti: „*Akit az isten meg akar verni, abból pedagógust csinál*”, hangzik a cím, a bevezető sorok pedig bizonyítanak: „A Topolyai Gimnázium és a Mezőgazdasági Iskola pedagógusainak sztrájkja után most a zentai középiskolák tanári karából is jó néhányan arra készülnek, hogy elégedetlenségüket, elkeseredettségüket először a tiszteletdíjas órák lemondásával, később, ha tovább feszül a húr, általános munkabeszüntetéssel fejezzék ki.” A tanárok munkafeltételeinek helyzetismertetését a cikk szerzője írásának utolsó előtti bekezdésében nyújtja: „A tanárok csendesen vagy emelt hangon tiltakoznak, s úgy látszik, teljes joggal. Évek óta sok minden nincs rendben a tanügy háza táján. Elég, ha csak megemlíjük, hogy Zentán a négy középiskolának egyetlen tanári szobája van, ebben az alig ötven négyzetméteres helyiségben kénytelen szorongani negyvenhat tanár. A korszerű oktatáshoz szükséges taneszközök túlnyomó része hiányzik és a tanítás nagyobbára 37–43-as osztályokban folyik.” És hogy hol mennyire ismerte el a közvetlen környezete a magyartanár tanulói vetélkedőn való minél sikeresebb szerepléséért kifizetett munkáját, az nehezen mondható meg, de hogy igencsak eltérő helyzetek lehettek, az kitűnhet egy-két középiskolai magyartanár az ekkoriban rendszerint Szabadkán tartott magyartanárok és tanítók őszi szemináriumán elmondott esetéből. Elmondásaik szerint, ha jelentik az igazgatónak, hogy néhány tanulóval a vetélkedőre mennek, akkor ők leginkább ezekkel a szavakkal fogadják a bejelentést: „Már megint viszed a gyerekeket?!”, ha pedig díjjal vagy díjakkal jönnek meg, akkor pedig a fogadtatás így hangzik: „Ahol még ti is nyerhettetek, ott biztosan két kézzel szórják a díjakat.” Hogy ezekben a megnyilvánulásokban mennyi volt a

komiszkodó ugratással párosult kartársi irigység, a lekicsinylő fölényeskedés, avagy éppenséggel a bizalmaskodó elismerés, az nehezen volt eldönthető már akkor, ott, a középiskolai tanárok szekcióján is, de hogy a résztvevők közül egyesek megmosolyogva, mások bosszankodva fogadták a közléseket, arra emlékszem.⁴

A díjkiosztás véget érte után különös feszültség lett úrrá a jelenlevőkön, – mindenkinek rendkívül fontos és azonnali, semmiféle halasztást el nem tűrő mondanivalója lett a vetélkedőről: a tanároknak, a színpadról éppen lejövő, vagy a tegnap délután folyamán fellépő tanulóknak, a bíráló bizottság tagjainak, de a nézőknek is. Szerencsére az akkori becei Ifjúsági Otthon nagytermének utcára néző folytatásában egy másik, a színpaddal rendelkező terménél (ahol a verseny lefolyt) kisebb, de azért eléggé tágas terme is volt, amelyben egymásra rakott asztalok álltak. Ezek elrendezésében sokan segédkeztek, és a székek nagyteremből való áthozatala után adottak is lettek a feltételek a mindenkiben felgyülemlített mondanivaló kifejtésére alkalmas összejövettel, a vetélkedő első *kerekasztal-értekezletének* megtartására. Már ezen az értekezleten, és persze, minden további kerekasztal-értekezleten is, minden résztvevőnek javaslattevési és szavazati joga volt, tehát szót kérhetett, hozzá szólása, érvei révén pedig közvetlenül része lehetett a vetélkedőt meghatározó szabályzat meghozatalában, a vetélkedő jellegének és szellemiségének kialakításában. Ezt érezve aztán ezen értekezleten sokan kértek szót, és sokan mondták el, hogy a rendezvény jól sikerült, hogy erre a vetélkedőre szükség van, hogy a jövőben is meg kell rendezni. A zsűri elnöke, Schulhóf József, a bíráló bizottság másik két tagjának, Gion Nándornak és Deák Ferencnek a nevében pedig arra hívta fel a figyelmet, hogy munkájuk során a *prózá*nak nevezett versenyszámmal akadt a legtöbb gondjuk. E versenyszámmal az volt a legfőbb gond, hogy ennek kertében igen jó elbeszélést, kritikát, riportot, de még humoreszket is leltek, olvashattak, ami ugyan nagyon jó, de ez miatt nagyon nehéz lett a döntés meghozatala, mert nem csak egy műfajon belüli legsikeresebb alkotások díjazásáról kellett dönteniük, hanem arról is, hogy melyik műfajt részesítsék előnyben döntésükkel. Viszont nem ez volt, és ez nem is lehetett a bíráló bizottság feladata. Javasolta is mindjárt ennek a versenyszámnak *elbeszélésre, kritikára, riportra és humoreszkekre* „bontását” – már a jövő

---

⁴ Szűcs Imre: A diákvetélkedők jelentősége. Nagy szerepük van az alkotó emberiségre való nevelésben. Magyar Szó, Kilátó, rovat. A Magyar Szó kulturális és kritikai melléklete. Szerk.: Végel László. 1974. szept. 7.

évi versenyre! A résztvevők ezt azonnal elfogadták. Kaszás József, az Újvidéki Óvónőképző (ekkor még középiskola) tanára viszont (aki a gimnáziumi tanárt helyettesítette) azt javasolta, hogy a szervezők jövőre tegyék lehetővé az újvidéki óvónőképzősök és a szabadkai tanítóképzősök részvételét is, mivel ezen iskolák mivoltukban közel állnak a gimnáziumokhoz, amit a technikumokban is tanító tanárok a technikumok tanulóinak részvétele melletti kiállással toldottak meg, mondván, hogy ezek az iskolák, a gimnáziumokhoz hasonlóan, szintén négyéves iskolák. Amikor már úgy állt, hogy a résztvevők többsége mindkét javaslatot elfogadja, akkor egyik résztvevő a szakmunkásképző iskolák tanulóinak részvételét azzal indokolta, hogy bár a szakmunkásképzők hároméves iskolák, de középiskolák, és semmi oka annak, hogy ezen iskolák tanulói hátrányos megkülönböztetésben részesüljenek, tehát ezen iskolák önképzőköröseit is megilleti a vetélkedőn való részvételi jog. Így minden iskolatípus magyar önképzőköröseinek részvétele mellett döntöttek a jelenlévők. A szervezők azonban ezeket a bővítéseket már nem merték azonnal elfogadni, de megígérték, hogy őszig mindent megtesznek annak érdekében, hogy az elhangzott javaslatokat megvalósítsák, arról viszont, hogy mit sikerült elérniük, a majd ősszel (októberben, vagy novemberben) tartandó kerekasztal-értekezleten számolnak be. Ha sikerül a javaslatokat megvalósítani, akkor új szabályzat-tervezetet is készítenek, amit majd az őszi kerekasztal-értekezleten vitára bocsátanak. A kerekasztal-értekezlet résztvevői megértéssel fogadták a szervezők óvatosságát, és bizalommal az ígéretüket, így a rendezvény sikeres volta mellett ennek köszönhetően is jó hangulatban ért véget ez az első kerekasztal-értekezlet.

Az őszi kerekasztal-értekezleten a szervezők arról tájékoztathatták a középiskolák önképzőköröit képviselő tanárokat és tanulókat, hogy a tavasszal megtartott értekezleten elfogadott javaslatok valóra váltásának érdekében sikeres megbeszéléseket folytattak le, tehát az ajánlott bővítések a következő vetélkedőn megvalósulhatnak, de ehhez, a vetélkedő műsorszámainak és a résztvevő önképzőkörök megnövekedett száma következtében, szerintük, két dologra van szükség. A első az, hogy a tanulók produkcióikkal az eddigi házi, azaz iskolai önképzőkörön belüli válogató versenyek után a versenyáganként innen továbbjutó két-két tanuló (de minden tanuló csak egy-egy versenyágban: versmondás, illetve önállóan írt vers, elbeszélés, kritika, riport és humoreszk) még egy megmérettetésen, *körzeti (elődöntő)* versenyen vegyen részt a már érvényes időkereteknek (5-5 perc a versek, illetve 6-6 perc a próza műfa-

jaiban) megfelelően, ahonnan a versenyáganként legjobb teljesítményt nyújtó tanuló juthat a döntőbe, függetlenül attól, hogy melyik önképzőkör képviselőjeként indult. A szervezők a vetélkedő elődöntőit (körzeteket) a gimnáziumok köré csoportosítottan határozták meg (a gimnáziumokkal azonos városban vagy közeli településen működő technikumok, illetve óvónő-és tanítóképzők, valamint szakmunkásképzők) tartoztak az adott elődöntős (körzeti) csoportokba, és a vetélkedő körzeti-versenyeinek megszervezésére is a gimnáziumok önképzőköreit javasolták azzal, hogy a körzetbe sorolt iskolák önképzőköreinek képviselői más szervezőt is választhatnak, ha úgy látják jónak. A tanulók teljesítményét az elődöntő versenyeken is szakavatott bíráló bizottság bírálja el és hozza meg a versenyágak szerinti egy továbbjutóról szóló döntését, de dönthet a második és harmadik helyezetről is, a szervezők pedig könyvekből álló díjakat is kioszthatnak a bíráló bizottság döntése nyomán azokat kiérdemlőknek. Az elődöntők megtartásának végső határideje ezentúl minden évben április 10.-e, ezek szervezői pedig április 16-ig kötelesek a döntőbe jutott versmondó előadott versének szövegét, valamint a versenyágankénti legsikeresebb önálló írás szerzőjének írását három-három példányban a döntő szervezőjének címére megküldeni. A vetélkedő döntője viszont ezentúl minden év áprilisa harmadik hetének hétvégéje lesz. A döntő szervező bizottságának második javaslata a vetélkedő megnevezésére vonatkozott. Azt javasolták, hogy a rendezvény neve a bekövetkezett változásoknak megfelelően *Vajdasági Magyar Középiskolások Irodalmi Vetélkedője* legyen. Az értekezlet résztvevői a javaslat első pontja kapcsán azt jegyezték meg, hogy az elődöntős csoportok közül a zentai és a szabadkai csoportba a többi csoportnál több és magasabb tanulólétszámú iskola, iskolai önképzőkör került, ebből következőleg pedig e két elődöntő résztvevői hátrányos helyzetben vannak más elődöntősökhöz viszonyítva. A szervezők ezzel egyetértettek, s azonnal azt javasolták, hogy e két elődöntős csoportból versenyáganként a két-két legjobb teljesítményt nyújtó tanuló jusson tovább. Így is lett. A második javaslatot észrevétel nélkül fogadták el.

E határozatok eredményeként a következő évi vetélkedőn 19 iskolai önképzőkörből 64 tanuló került a döntőbe, tehát a vetélkedőn résztvevő iskolák száma az előző évihez képest majdnem megnégyszerződött, a döntőben résztvevő tanulóké pedig több mint kétszeresére nőtt, de ha még az önképzőköri válogató versenyeken meg az elődöntőkben fellépők, valamint ezek szervezésében résztvevő tanulók számát is figyelembe vesszük (mint tették azt egyes vetélkedőről tájékoztató

tudósítók), akkor a vetélkedő által aktivizált tanulók számát illetően egyértelműen jelentős előrelépést állapíthatunk meg. A sikeresen lefolyt vetélkedő utáni kerekasztal-értekezlet résztvevői azonban, mint ahogy az évek során egymást követő további kerekasztal-értekezletek résztvevői sem, érték be ennyivel, tehát az elkövetkező tizenkét év során lett *irodalmi* (vers, elbeszélés, kritika, riport, humoreszk), *beszédművészeti* (verses és prózai alkotások előadása), két csoportban: a magyar ajkúak, és a magyart környezetnyelvként nem magyar ajkú tanulók részvételével, *műfordítói* (irodalmi alkotások fordítása szerb és német nyelvről), *képzőművészeti* (festészet, szobrászat, karikatúra stb.), *zenei* (klasszikus zenei művek előadása zongorán, hegedűn, harmonikán stb.), és *színművészeti vetélkedő* (egyfelvonásos, vagy több felvonásos művek egy felvonásának előadásával), középiskolai tanulók számára kiírt *plakátpályázat* a rendezvény meghirdetésére, egy-egy alkalommal pedig *tévé-riport* pályázat meg *néprajzi vetélkedő* is, aminek következtében a vetélkedő neve is változott: *Vajdasági Középiskolások Művészeti Vetélkedője* lett most, amikor pedig a kerekasztal-értekezlet kezdeményezése nyomán a szervezőknek sikerült a horvátországi Pélmonostor meg a szlovéniai Muraszombat magyar középiskolásait is bevonni a versenybe, akkor *Jugoszláviai Magyar Középiskolások Művészeti Vetélkedője* lett e rendezvény neve.

Megállapítható hát, hogy az első vetélkedő megrendezését megelőző időszaknak, valamint megrendezésének első éve és évei folyamán fennálló társadalmi-politikai viszonyok jellemzőbb vonásainak leírásai egyrészt jelzik, érzékeltetik e diákrendezvény ötletének érlelődési körülményeit, társadalmi és szűkebb közösségi feltételeit, majd tanárok általi fogadtatását és segítségét megvalósításában, de a tanulók és a kerekasztal-értekezlet résztvevőinek kezdeményező kedvét, ezeknek a kezdeményezéseknek vetélkedő szervezői általi fogadtatását, a kezdeményezések, javaslatok megvalósítására való szervezői készséget, realizálásuk érdekében kifejtett tevékenységüket, másrészt; az első vetélkedő megrendezésének nyomán az elmondás ismerteti az évek során egymás után következő rendezvények egyre több versenyággal való gazdagodását, és ezek szervezők által most is segített folyamatát, e folyamatok részeseiményeinek részletesebb leírása viszont mutatja a vetélkedő szervezésének módjából már első éveiben kifejezésre jutó sajátosságait: a diákok aktív részvételével történő szervezését, az azonos vagy rokontémák iránt érdeklődő egymást követő vetélkedők résztvevői számára találkozási, ismerkedési és véleménycsere-lehetőség biztosítását, a művészetek iránt

érdeklődők érvényesülési lehetőségéért, igaz emberré érésükért történő szervezését, fenntartását. A vetélkedő ezen sajátosságaiból adódóan csak természetes a vetélkedőn résztvevő tanulók és a vetélkedőt szervezők vetélkedőhöz, mint számukra megkülönböztetetten fontos közösségi érdekű, közös elhatározással és közös akarattal létrehozott rendezvényhez való elkötelezett szellemi és érzelmi viszonyulása. A KMV 50 éves fennállása, tanulók általi bensőséges és mások, sokak általi, vagyis általános elfogadottsága, minden kétséget kizáróan bizonyítják a fellépők és tanáraik tanítás során kifejtett iskolai kötelező munkáján túl, önként vállalt és érdeklődéssel végzett, önképzőkörük keretei között folyó, nagyobb, sőt, többletteljesítményre felkészítő tevékenységét, amely tevékenység eredményességének megmérettetésére hármaskozatú alkalmat és lehetőséget nyújtott és nyújt a vetélkedő: az iskolai önképzőkörön belülit, a körzetin (elődöntőn). valamint a döntőn történőt, – azonban egyikén sem szabályoktól menteset, de művészeti ágaktól és műfajoktól függően meghatározott szabályokat, olyanokat, amelyek tekintettel vannak a fellépők korára és előképzettségére. E szabályok betartása kétségkívül alkalmazkodási készséget és önfegyelmet követel meg a résztvevőktől. A szabályok megléte, szükségszerű volta pedig egyrészt a vetélkedő verseny-jellegéből adódik, amelynek időtartama (mint minden versenyé), meghatározott, másrészt viszont a résztvevők, a tanulók korából és előképzettségéből következik, ezért percekben meghatározott. Ez utóbbiként említett tényező, azaz a megadott időkeretek kapcsán, talán nem mellékes elmondani, hogy ezt annakidején, az első szabályzat meghozatalakor kimondottan szervezési szempontból tartottam fontosnak a döntéshozó becsei gimnáziumi önképzőkör tagságának figyelmébe ajánlani, azt pedig, hogy a tanulók korukkal megszabott, adott teherbírásának szempontjából is igen fontos ez az előírás, csak később, majd hogyanem véletlenül vettem észre, tapasztaltam, és pedig akkor, amikor egy alkalommal, csak úgy, érdeklődésből és inkognitóban mentem el vetélkedő vers-és prózamondó versenyére, éppen abban az időszakban, amikor a szóban forgó időkeretek, időmeghatározások e két versenyágban nem voltak érvényben, mert eltörölték őket! Ekkor a versenyt követve arra figyeltem fel, hogy az egyik versmondó igen jól induló versmondása egy idő után visszaesett, majd kis időre visszaállt a rendes kerékvágásba, de csakhamar újból kikökölt, s végül fáradtan és zavartan fejezte be szavaltát. Az volt az érzésem, hogy a kétségkívül tehetséges versmondó ezúttal túl hosszú verset választott, s emiatt nem volt sikeres. Tehát figyelni kezdtem arra, hogy a versmondók közül ki, mennyi idő alatt adja elő

kiválasztott versét, és milyen teljesítményt nyújt. Hárman fejezték be előadásukat 5 perc alatt, és én éppen az ő teljesítményeiket ítélem meg a legjobbaknak. Nem vártam be a zsűri döntését, másnap azonban véletlenül találkoztam a vetélkedő ekkori szervezőjével, Szilágyi Miklóssal, és a versenyről pár szót váltva vele, megemlítettem, hogy szerintem kár volt eltörölni a szóban forgó időkereteket, mert a középiskolások mégiscsak fiatal és amatőr versmondók, akiknek teljesítménye hosszabb versek választása esetén, ingadozóbbá válik, s megemlítettem annak a három fellépőnek a nevét, akik szerintem azért is emelkedhettek ki a mezőnyből, mert ösztönösen korukhoz és képességeikhez mért terjedelmű verset választottak, azaz, versmondásuk nem haladta meg a régebben meghatározott időkeretet, az öt percet. A neveik említése után előbb ő, és a körülötte álló három-négy tanuló lepődött meg, majd én, amikor megmondták, hogy mindhárman díjazottak, csak nem az általam említett díjérték sorrendjében. „Én nem a díjérték szerint, hanem fellépésük sorrendjében említettem a neveket” – védekeztem spontánul, holott ők nem is vádoltak, csak rácsodálkoztak az észrevételemre. Nem állíthatom, hogy észrevételezésem hatására, de a szervezők visszaállították a vers- és prózamondás időkereteit, és más előadói művészeti ágon is meghatározták az előadandó szöveg időtartamának percekben kifejezett idejét. Nem állították vissza azonban – igaz, nem is javasoltam – azt a régi szabályzati előírást, amely szerint egy-egy művészeti ágon belül (pl. az önállóan írt irodalmi munkák műfajainak versenyágaiban), minden tanuló csak egy-egy versenyágban indulhat. Ezt a rendelkezést az első szabályzat készítői elsősorban azért iktatták a szabályzatba, hogy elejét vegyék annak, hogy az önképzőkörök vagy a magyartanárok egy-egy tehetséges tanulót több versenyágban szerepeltessenek a több díj megszerzésének reményében, másodsorban pedig azért, mert azt szerették volna elérni, hogy alaposabb felkészüléssel eddig észre nem vett, de jó képességű tanuló is lehetőséget kapjon, azaz, több versenyzőt felvonultató önképzőköri csapatok lépjenek fel a körzeti vetélkedőkön. Ezen a téren akkoriban mutatkoztak is bizonyos eredmények, bár abban az időben is, mint később is, nem ritkán voltak érezhetőek a vetélkedő versenyágainak írásai közötti színvonalkülönbségek, de a verseny szintminőségének évenkénti eltérései is. Ennek kapcsán mondható el a versenyágak színvonalára vonatkozóan, hogy a vetélkedő első tizenkét éve alatt a legki egyensúlyozottabb teljesítményeket a *magyar nyelv és irodalom* tantárgy

akkori programjához legközelebb álló versenyágak, a *kritika*, (az idei, LI. KMV meghirdetett programjában⁵ *értekező próza*: kritika, tanulmány, esszé néven szereplő versenyág) az *elbeszélés* (most: *novella*) és a *vers* voltak. Bár az sem hallgatható el, hogy voltak évek, amikor a *riport*, ma: *publicisztika* (*interjú, riport, jegyzet, glossza*), vagy (ez azért ritkábban történt meg!) éppen a *humoreszk* minősült igen sikeresnek.

Csak természetes, hogy mindezek következtében a vetélkedő nem maradt észrevétlen. A rádió, a televízió, a lapok tudósításokat, véleményeket, értékeléseket közöltek, amelyek nemcsak magáról a rendezvényről szóltak, de a vetélkedő kapcsán felmerülő-előtűnő művelődési kérdésekről, színházi gondokról általában és ezeken belül nemzetiségi színházi gondjainkról, képzőművészetünk állapotáról, zenei előadóművészetünk helyzetéről, az oktatás és anyanyelvi oktatásunk kérdéseiről, ezen belül a képzőművészet és zenei oktatás problémáiról is, a felmerülő problémák megoldásának sürgető, azonnali és elkövetkező években elvégzendő teendőiről, de a vetélkedővel szembeni elvárásokról is, és pedig minden észlelt kedvezőtlen tünet, jelenség mielőbbi elhárítását megkövetelően. Már az első, az 1967-ben megjelent értékelésben, Deák Ferenc *Egy irodalmi vetélkedő ürügyén* című írásának⁶ első soraiban a következő megállapítás olvasható: „Nem írható a véletlen számlájára, hogy, mondjuk, az amatőrök kultúrrendezvényei szinte kivétel nélkül az intézményesen ápolts és lényegében öncélú kultúrákciók fölé emelkednek.” Magáról a rendezvényről pedig így szól: „Mégis szent kötelességemnek tartom kiemelni épp ezt a főleg diákok által felépített, megszervezett és zökkenőmentes irodalmi vetélkedőt, mely teljes nagyságában és makulátlan tisztaságában adta a gimnazisták irodalom iránti szeretetét.”, 1968-ban pedig Dr. Bányai János, a bíráló bizottság nevében állapította meg: „Az irodalmi vetélkedő fontos tényezőjévé vált a vajdasági magyar középiskolások művészeti, irodalmi és anyanyelvi nevelésének.”⁷ Majd Dr. Bori Imre, aki több írásában is foglalkozott a vetélkedővel és emelte ki jelentőségét, és 1969-ben a bíráló bizottság elnöki tisztességét is elvállalta, *Középiskolásaink ünnepe Becsén* című értékelésében a következőket írta: ”A becei kezdeményezés (immár harmadik éve, hogy ezek a vetélkedők folynak), pezsgést vitt középiskolásaink ellankadt

---

⁵ Középiskolások Művészeti Vetélkedője, Magyar Szó, Újvidék, 2018, február 13., 9. oldal.

⁶ Deák Ferenc: Egy irodalmi vetélkedő ürügyén, Képes Ifjúság, Újvidék, 1967. 4.15.

⁷ Dr. Bányai János: Bíráló bizottsági értékelés, Képes Ifjúság, Újvidék, 1968.V.11.

szellemi életébe, s nem pusztán tanárokat angazsált, hanem a diákságot is, amely valójában letéteményese egész szellemi konstitúciónknak, s végeredményben rajta áll vagy bukik kultúránk és létünk is a nap alatt.”⁸ Egy évvel későbbi írásában azonban már így értékeli: „A becsei, immár hagyományos, magyar középiskolás szemle /.../ nemcsak belső erőinknek, lappangó, teret nem kapott képességeinknek kínál kiutat, feltörési lehetőséget. Ezúttal szellemi életünk emelkedő színvonalát is tükrözi, mérhetővé teszi, mit eddig legfeljebb néhány javíthatatlan optimista érzett és érzékelt, támogatja, hogy ez az emelkedő és sokoldalúvá váló érdeklődés megmutatkozzék, hogy a tehetségek feltörése, reprodukálásának a folyamata megindulhasson, ezáltal pedig egész szellemi életünk új erővel gazdagodhasson.”⁹ De e rendezvény más művészeti ágakban megrendezett versenyei is érdeklődést keltenek anélkül, hogy háttérbe szorítanák az elsőként indult irodalmi vetélkedő iránti érdeklődést. Így például 1970-ben Gerold László egyetemi tanár *Diákszínjátások szemléje* címmel színházi életünk helyzetét is szem előtt tartva írja: ”Tudjuk, hogy színházaink, főleg az egyetlen magyar társulat, nemigen vállalkozhat kísérletekre, műsorában csak módjával és nagyon ritkán kaphat helyet egy-egy merészebb, nagyobb közönségsikerre nemigen számító darab. A diákszínjátások pedig éppen ezeket mutathatnák be.”¹⁰ Ács József festő ugyanezen évben *A magyar középiskolások művészeti vetélkedője* című írásában e vetélkedő képzőművészettörténettel és régészettel való bővítésének javaslata mellett megállapítja, hogy a vetélkedőt: ”... tömegessé kell tenni, hiszen egyik évről a másikra sok új tehetség jelentkezhet, ha az előkészítés időben történik. A középiskolások tehetségeiktől várhatjuk csupán az iskolázott képzőművészeti utánpótlást.”¹¹ Biztatóan szól a zenei vetélkedőről Király Ernő zeneszerző *A zene a szó ikertestvére* című írását kezdve: „Ébredező zenei életünk egyik jelentős eseménye volt a Jugoszláviai Magyar Középiskolások Művészeti Vetélkedője, amelyet ez év április 24.-én tartottak meg a becsei ifjúsági otthonban.” De írása befejező részében kérdéseket tesz fel: ”Vajon milyen lehet fiataljaink zenei felfogása, tájékozottsága? Milyen zenei nevelésben részesülnek? Miért maradtak el ezúttal a műsorból például a hazai és más

---

⁸ Dr. Bori Imre Középiskolásaink ünnepe Becsén, Magyar Szó, Újvidék, 1969. május 11.

⁹ Bori Imre: Előremutató seregszemle. Képes Ifjúság, Újvidék, 1970. június 3.

¹⁰ Gerold László: A diákszínjátások szemléje. Magyar Szó, Újvidék, 1970. április 12.

¹¹ Ács József: A magyar középiskolások művészeti vetélkedője, Magyar Szó, Újvidék, 1970. április 29.

kiváló modern zeneszerzők alkotásai /.../? Miért nem hallottunk semmit klasszikus értékű népzeneinkből, vajon kinek készültek a népdal-kiadványok, a hangversenydobogókra szánt népdalfeldolgozások?” Írását mégis kedves megértéssel fejezi be: „Továbbra is nagy érdeklődéssel várjuk fiataljaink megjelenését a hangversenydobogókon, és szívesen hallgatjuk őket is, nemcsak a külföldieket.”¹² A magyartanárok a fentebb idézettektől eltérő értékeket emelve ki, de nem kevésbé figyelmet érdemlően szóltak a vetélkedőről, illetve e rendezvénynek tanulóikra gyakorolt és általuk megfigyelt, érzékelt hatásairól a fentebb már említett szabadkai tanácskozáson. Ők vetélkedőn részt vett tanítványaik érdeklődőbbé, nyitottabbá, kezdeményezőbbé és aktívabbá válását említették. Észrevételeik szerint ezek a tanulók önállóbban találják meg az őket érdeklő szakirodalmat, de a mindennapi élet történéseiben, történés-mozzanataiban is könnyebben fedezik fel azokat a részleteket, amelyeket az éppen őket érdeklő témakörben megjelent problémájuk megoldásában bizonyos logikai elvonatkoztatással és levezetéssel hasznosíthatnak. Elmondták azt is, hogy ezek a tanulók önállóan kapcsolódnak be a kultúr-egyesületek vagy az ifjúsági szövetség őket érdeklő tevékenységet folytató szekcióiba, munkacsoportjaiba, rendezvények szervezésébe. Ágoston Mihály egyetemi tanár viszont a vetélkedő eredményeit és fontosságát elismerve másféle kérdésre, problémára hívja fel a figyelmet: szélesebb közösségünk rendezvénnyel szembeni közömbösségét kifogásolja *Létünk perifériáján?* — *Szavakkal nem tagadhatjuk a közönyt* című írásában.¹³

Az említett szerzőkön kívül a vetélkedő további fejlődését segítő szándékkal mások is szóltak Nem is kevesen. De ... amint azt egy-két elejtett szóval jeleztem is már fentebb, nem nézte mindenki, illetve nem nézte minden politikai szervezet jó szemmel a vetélkedő fejlődését, művészeti ágakkal való bővülését. Lehet, hogy meglepő, lehet, hogy nem, de ebbéli elégedetlenségének a Vajdasági Szocialista Ifjúsági Szövetség Tartományi Titkársága többször is jelét adta. Kezdetben azért, hogy csak határozottan követelte meg az évről évre megtartott vetélkedőkről szóló jelentéseket és eszmei-politikai szempontú elemzéseket a becsei társadalmi-politikai szervezetek illetékes bizottságaitól, amelyeknek elvégzése és elemzéseik illetékes felsőbb szerveknek való megküldése

---

¹² Király Ernő: A zene a szó ikertestvére? Képes Ifjúság, Újvidék, 1970, június 3.

¹³ Ágoston Mihály: *Létünk perifériáján?* – *Szavakkal nem tagadhatjuk a közönyt*, Magyar Szó, Újvidék, 1972, február 17.

egyébként e bizottságok kötelessége is volt ezekben az időkben, és amely kötelezettségüknek a becsei bizottságok rendre eleget is tettek, e jelentések és elemzések azonban (bár e bizottságok nemzetiségi szempontból vegyes összetételűek voltak!) egységesen a vetélkedőre, meg a szervezőire nézve is kedvezőek voltak. Talán éppen e pozitív tartalmú jelentések miatt, netán ezekkel szembeni fenntartásai miatt, az említett politikai szerv, kételyei megalapozott voltának igazolása céljából és céljával egy tagját küldte ki Becsére, aki két becsei politikussal társulva bizottsági megbeszélésre hívatott engem, mint a vetélkedő szervezőbizottsága tagjainak egyikét (legrégebbi tagját?), amely megbeszélésen a küldött mindhárom feltett kérdésére ugyan pontos és valós tényekre alapozott válaszokat adtam, de válaszaimmel, azok minden tényszerűsége és valós volta ellenére sem lehetett kiküldött tagjának beszámolója után sem e titkárság elégedett, mert 1975. február 20.-i keltezéssel leiratot küldött a becsei társadalmi-politikai szervezeteknek és a vetélkedő szervező bizottságának. Ennek első pontjában a vetélkedő nevének, a Jugoszláviai Magyar Középiskolások Művészeti Vetélkedője névnek minden önigazgatási megbeszélést mellőzően Középiskolások Vetélkedője névre való változtatását rendelte el, második pontjában pedig a leiratban megnevezett becsei társadalmi-politikai szervezeteknek (minden szervezetnek!) a Kommunisták Szövetsége becsei szervezetével közösen alakítandó bizottság felállítását írta elő, amely bizottságnak kötelező érvénnyel eszmei-politikai szempontból kellett kielemeznie minden eddig megtartott vetélkedő létezésének célját, miértjét, tevékenységének kereteit, ezek formai és tartalmi sajátosságait! Harmadik pontjában pedig azt rendelte el, hogy a szervező bizottság haladéktalanul hívja meg és tegye lehetővé a tartomány többi nemzetisége és nemzetei középiskolásainak az ezévi vetélkedőn való részvételt és versenyzést.

Hogy a leiratban megnevezett községi társadalmi-politikai szervezetek mit- és hogyan végeztek el a parancsoltakból azt akkor sem tudtam meg, és azóta sem értesültem róla. A vetélkedő szervező bizottsága viszont azt állapította meg, hogy a minden nemzetiség és nemzet középiskolásainak már ezévi vetélkedésbe való bevonására vonatkozó feladat technikai okokból és az idő rövideje miatt nem teljesíthető ugyan ebben az évben, de a kezdeményezést üdvözli és megvalósításának részese kíván lenni. Ennek érdekében engem bíztak meg egy akkor érvényben lévő vetélkedő szabályzatán alapuló a tartományi középiskolai művészeti vetélkedő egységes szabályzat-tervezetének kidolgozásával, valamint a Jugoszláviai Középiskolások Magyar Nyelvű Művészeti Vetélkedő sza-

bályzat-tervezetének megírásával, amelynek nyomán minden nemzetiségi és szerbhorvát nyelvű vetélkedő-rész (egység) megírta a maga szabályzatát, majd pedig döntést hozott arról, hogy a többnyelvű tartományi vetélkedő megrendezésének becsei szervező bizottság részéről való felétel nélküli támogatása bizonyosságként a JMKMV nevét már ezévből Jugoszláviai Középiszkolások Magyar Nyelvű Művészeti Vetélkedője névre változtatja, és javasolta továbbá azt is, hogy az ötnyelvű vetélkedő minden vetélkedő-egysége művészeti ágainak versenyszámaiban produkcióikkal első díjat nyert tanulók május huszonötödikén, az ifjúság napján (Josip Broz Tito államelnök születésnapján), az ifjúság-napi ünnepek keretében rendezendő manifesztáción lépjenek fel, adják elő, mutassák be díjnyertes munkájukat, produkciójukat irodalmi, komolyzenei, színművészeti rendezvényeken, illetve képzőművészeti kiállításon, amely rendezvény viszont már nem verseny, hanem ifjúsági művelődési seregszemle lenne. A szervező bizottság a két megsokszorosított szabályzat egy-egy példányát, valamint rendezvény-javaslatát megküldte az érdekelt társadalmi-politikai szervezeteknek, de arra válasz sehonnan sem érkezett. Ezen kívül a szervezők meghívtak a IX. vetélkedő döntőjén való fellépésre egy-egy szerbhorvát, román, ruszin, és szlovák oktatási nyelvű gimnáziumot is, de csak a bácsipetrőci (Bački Petrovac) szlovák tannyelvű gimnázium tanulói jöttek el, akik a döntő díjnyerteseinek vasárnapi műsorában fel is léptek. Más változás nem volt. A vetélkedő zökkenőmentesen folyt le, – következett a kerekasztal-értekezlet. Erről a Magyar Szó 1975. április 24.-i számában *N.I. Ötnyelvű vetélkedő. A SZISZ Tartományi Választmánya vállalta a védnökséget* címmel tájékoztat, – tehát négy nappal az esemény lefolyása után. Ebből a cikkből idézem az esemény és az előállt helyzet lényegére leginkább rámutató következő két részletet:

1) „Április 20-án, a vetélkedő befejezése után összehívták a hagyományos kerekasztal-értekezletet, amelyen megjelentek a becsei községi pártszervezet, valamint a SZISZ Tartományi Választmányának képviselői is. A vetélkedő történetében (ezt a szervezők is megállapították) a vasárnapi volt a legrangosabb. Kellett is, ez a rangos gyülekezet, hiszen nem kisebb dologról, mint a vetélkedő fennmaradásáról, esetleg megszüntetéséről volt szó.”

2) „Mivel a tevékenysége (mármint a vetélkedőé, B.F.) sikeresnek és eredményesnek mondható, szükségessé vált továbbfejlesztése, vagyis egy többnyelvű, egész Vajdaságot felölelő vetélkedő létrehozása. Tehát: minden nyelvtérület számára meg kell szervezni egy olyan vetél-

kedőt, mint a becsei volt korábban. Az elkövetkező, X. jubileumi vetélkedőt már ebben a szellemben rendezik meg.”

Nem ez következett, sőt, – nagyon-nagyon más történt. Nemcsak hogy olyan ötnyelvű vetélkedő megszervezésére nem került sor, amilyenről a IX. vetélkedő utáni kerekasztal-értekezlet résztvevői döntést hoztak, de a becsei sem lett a jubileumi tízedik versenyre „*olyan vetélkedő, mint volt korábban*”. Mert, annak ellenére, hogy éppen ez évben, a IX. vetélkedő évében először és igen sikeresen a Zentán megszervezett képzőművészeti diákalkotások kiállítása mellett még két új versenyágban, a művészettörténet előre meghirdetett ismeretanyagában és képzőművészeti kritika írásában való jártasságukról adtak sikeresen számot a versenybe szállók, – ez a vetélkedő megszűnt, És ugyanezen évben ez történt meg a negyedik éve újvidéki Ifjúsági Tribün Magyar Szerkesztősége által szervezett Színművészeti Vetélkedővel is, annak ellenére, hogy erre az évre sikerült megoldaniuk a szervezőknek a diákszínjátósok vetélkedő teljes idejére való elszállásolását, aminek köszönhetően a diákszínjátósok végignézhették egymás előadásait, – mind a hét előadást – a legtöbbet a diákszínjátósok vetélkedésének fennállása óta! –, és együtt vehettek részt a szervezők által meghívott becsei önképzőkörösök irodalmi estjén, valamint a megtartott előadásokat követő beszélgetéseken, vitákban. De ez évben szűnt meg, az előbbi két vetélkedő megszűnésével véletlenszerű egybeeséssel, a mindeddig Becsén megrendezett Zenei Vetélkedő is, de ez a verseny megszervezési körülményeinek megnehezülése, a versenyzők érdeklődésének visszaesése és ez utóbbi ok következményeként bekövetkezett színvonalcsökkenés miatt. Az első két kellemetlen hírről a becsei szervezők is csak a jubileumi X. vetélkedő megtartása előtti napokban értesültek. De a náluknál informáltabb újságírók sem rendelkeztek erre vonatkozó információkkal, ugyanis a Magyar Szó kultúrrovatának munkatársa, Szűcs Imre a lap 1976. április 6.-i számában *Megérdemelt jubileum. Középiskolásaink becsei művészeti vetélkedője* című hosszabb tudósításában még a vetélkedő minden művészeti ágának megtartásáról tud és megérdemelt jubileumi ünneplés tervezéséről szól: „Hiszen a néhány év óta elhangzó bizonyos fokú „kétélyek” eloszlása után – a községi társadalmi-politikai szervezetektől kezdve az illetékes tartományi szervekig éppen a napokban – mindenki egyöntetű támogatásáról értesítette a SZISZ községi választmányát és a szervező bizottságot.” – írta. További jó híre, „... hogy a korábbi évek visszavisszatérő anyagi gondjával szemben, most – több fórum támogatásával – a szükséges pénzügyi keretet is megkapták a szervezők.” Valamivel

később, a lap április 24.-i számában, azaz, az ezévi vetélkedő kezdetének napján, a lap becsei munkatársa, Lajber György a szervező bizottságtól kapott értesüléseire hivatkozva közli, hogy a jubileumi vetélkedőn csak az irodalmi, és beszédművészeti vetélkedők versenyszámaiban lesz vetélkedés. És az olvasókat arról is tájékoztatta, hogy a szervezők meghívták az eddigi vetélkedők minden résztvevőjét a jubileumra, amelynek tiszteletére a Gyűjtők Tartományi Egyesületével összefogva öt színváltozatban jelvényt is készíttettek. A szervező bizottság már-már makacs-sággal határos kitartó jubileumra való készüléséből, (a *makacs* jelző e helyzetben rájuk nézve kedvező kicsengésével egyetemben, annak megállapítása sem vetett éppen rossz fényt rájuk, hogy eszükbe se jutott feladni a dolgot), eszükbe sem jutott felhagyni a vetélkedő szervezésével. Pedig a helyi és tartományi politikai fórumok Szűcs Imre emlegette megadott anyagi támogatásai ellenére, a vetélkedő három ágának hirtelen és két esetben teljesen váratlan megszűnése mellett, számot kellett vetniük azzal a ténnyel is, hogy a helyi politikai szervezetek tagjainak egy része a lezajlott választásokkal lehurrogottan távozott posztjáról (köztük számos őszinte támogatójukkal), tisztségükben maradt támogatóik tekintélye és szavuk súlya pedig megcsappant. De a zökkenőmentesen lefolyt jubileumi X. vetélkedő sem lett olyan, amilyenre készültek. Nem titkolja e tényállást Dudás Károly ezen eseményről szóló beszámolójának, a *Csendes évfordulónak*¹⁴ a címe sem. Írása sorainak többségéből lehangoló kép tárul az olvasó elé: „A szervező bizottság meghívott minden eddigi résztvevőt, alig néhányan jöttek el. Távol maradtak a becsei társadalmi-politikai szervezetek képviselői, a kultúrmunkások, a pedagógusok. Nem jelent meg a SZISZ Tartományi Választmányának képviselője sem. A közöny, az érdektelenség odáig fokozódott, hogy a díjkiosztáson, a kerekasztal-beszélgetésen már a győztesek egy része sem jelent meg.”

Mindenképpen lesújtó kép... Egyetlen, talán el nem hanyagolható, talán értékelendő, valós ténnyel kiegészülten, a következővel: – a fent idézett újságírói sorokban jelenlétüket hiányolt korabeli tartományi politikai fórumok képviselőinek kilencedik vetélkedő kerekasztal-értekezletének véget értétől számítva a vetélkedő minden lehetséges kérdésétől és vonatkozásaitól való távolmaradása. Elmondható, hogy e jelenségnek vetélkedő résztvevői, szervezői és szimpatizánsai részéről lassan bekövetkező elfogadásának és megszokásának mértékében oldó-

---

¹⁴ Dudás Károly: *Csendes évforduló, Képes Ifjúság, Újvidék, 1976. április 28.*

dott a vetélkedővel szembeni addig megnyilvánuló fenntartás, így a X. vetélkedő utáni kerekasztal-értekezlet véget értéig ottmaradt magyartanárok és tanítványaik, meg „... az a maroknyi kötelességtudattól vagy lelkiismerettől vezérelt érdeklődő”, akiknek köszönhetően a tudósítás szerzője mégis a következőket állapíthatta meg e vetélkedőről szóló írásának kezdetén (minden, írásában későbbiek során említett kedvezőtlen és kellemetlen tény ellenére), hogy ez a rendezvény és kerekasztal-értekezlete is: „Jól szervezett, családi hangulatú összejövetel volt.” És ez a megállapítás a vetélkedő kezdetekkor megvetett alapjainak megbízhatóságát és szilárd voltát bizonyította, a következő év pedig a rendezvény megmaradt keretek közötti stabilizálódását, no meg az újraépítkezés tervezésének, az újraindulás lehetséges módozatainak számbavételét jelentette. Ezek megvalósításához, tehát az újraépítkezéshez azonban új erők, új emberek kellettek. És ők jöttek is! A becsei gimnáziumból kikerült, eddigre egyetemet végzettségűek, magyartanárok: Varnyu Rumincsik Ilona, Beretka Ferenc, Sági Verona meg a közgazdasági egyetemet végzett Kajári Karolina, a vetélkedők volt szervező bizottsági tagjai, és volt versenyzők. Ők a lezajlott eseményekről már nem tudtak, vagy csak hallottak ezekről a dolgokról, de ezeket már aktualitásukat vesztetteknek tekintették, túlléptek rajtuk. Már megtehették! Tehát a vetélkedő megmaradt, megszilárdított-megszilárdult alapjaira, a szervezéskor és versenyzéskor tapasztaltak, átéltek szellemében kezdték meg az újraszervezést, amit a becsei gimnáziumban tanárként maradó Varnyu Rumincsik Ilona 10-15 éven át folytatott. Tőle Lajber György újságíró és Börcsök László tanár vették át ezt a nem könnyű tevékenységet, ötölük pedig, úgy tíz év múltán, Szilágyi Miklós ügyvéd és Vígi László tanár, szervező csapatukat alkotó fiatalokkal, és tíz éven át szervezték e rendezvényt, mára viszont a volt versenyzők közül, a Szilágyi Miklós és Vígi László vetélkedőket szervező csapatát alkotók, az akkori segítők mára a vetélkedő szervezőivé lettek...

És az alábbiakban hadd következzen egy ezévi díjnyertes versenyző, meg néhány évi versenyzés után most már szervezővé váltak nyilatkozataiból néhány részlet arról, hogy mit jelent, illetve mit jelentett a vetélkedő számukra akkor, amikor versenyeztek, és mit jelent ma, szervezőkként. A részletek kiválasztása kapcsán ki kell mondanom: nem volt könnyű az igen tartalmas és igen érdekesen megfogalmazott nyilatkozatokból részleteket kiválasztani, de talán a kiválasztott részletek érzékeltetik azokat a sajátosságokat, amit a vetélkedő a szervezés módjával is nyújtani kívánt, nyújtott, és nyújt ma is az évről évre versenybe

szállóknak, a középiskolásoknak. De hogy erre a válogatásra és választásra egyáltalán sor kerülhetett az a Magyar Szó mellékleteként megjelenő Képes Ifjúság hetilap felelős szerkesztőjének, Benedek Miklósnak köszönhető, ugyanis mindezidáig (az ötven év pedig nem kis idő!) ő fordult először a szervezőkhöz olyan öt kérdéssel, amelyekben vetélkedővel kapcsolatba-kerülésükről, versenyzésükről, KMV-ről kialakult véleményükről, valamint szervezőkké válásuk körülményeiről kérdezte őket. Az alábbiak során tehát e kérdésekre adott válaszokból választottam ezen írás témájának megfelelő részleteket, sajnos csak néhányat, csak a láttatás-érezkeltetés érdekében.

Hadd, idézzem először az idei novella elsődíjasának, Váradi Ibolya Illyés Gyula *Egy mondat a zsarnokságról* című verse nyomán KMV-ről írt verses véleményét, amelyben Illyés versének tartalmát mintegy ellenpontozva, számára kellemes KMV-és világot sejtetve-érezkeltetve tréfás jókedvűséggel írja:

„Mert ahol káemvé van,
ott káemvé van,
nemcsak a versenyző szívekben
nem csak a zsűriben,

nemcsak a szervező szobákban,
nemcsak az éjszakában
kiáltó énekes hangjában,
ott káemvé van

nemcsak a füst-sötétben
lobogó nyitóbeszédében,
beismerésben,
bulizók smsében

ott káemvé van

Majd a következő sorokkal zárja *KMV-utóhangok. Napsugár az őszi borongásban*¹⁵ című írását: „Az egyetlen amit tehetünk a KMV után: emléket idézünk, várjuk a következő áprilist, és beírjuk a naptárba a fontos dátumokhoz: születésnap, karácsony, húsvét, káemvé.”

---

¹⁵ Váradi Ibolya: *KMV-utóhangok. Napsugár az őszi borongásban*. Újvidék, Képes Ifjúság, 2017, május 3. 10. o.

A versenyzőből szervezővé vált újvidéki Léphaft Ágnes pedig így emlékezik versenyzői idejére: „Így visszagondolva, nem is tudom, miért versenyeztem... na jó, mondjuk, az enyém lett a nyertes plakát 2008-ban, és a háromnapos középiskolás fesztiválért Óbecsén. Az ebédért az óvodában. Meg mert „jé, más is hallgat Theriont, Prioritások... És mert pont akkori éneket ismerik meg, ami még kialakulóban van. Szerintem ez egy nagyon fontos részlet, szóval megérte. A visszajárás Óbecsére pedig ezért jött” /.../ „Amikor egyetemista lettem inkább csak a buliért mentem el egy-egy KMV alkalmával Óbecsére, meg azért, hogy megismétlődjön a vajdasági alternatív tavaszi fesztivál, és találkozzak azokkal az emberekkel, akikkel csak akkor és ott szokás.” /.../

A szervezővé válása történetének egy részlete pedig a következő:

„Aztán hivatalosan is felkértek, hogy legyek a csapat tagja, de elutasítottam, mert „ahh, nem vagyok én erre elég jó... felelősséggel jár” stb. Végül része lettem a teamnek. Ennek a vidám baráti társaságnak, ami nélkül szerintem sok minden nem lenne.”¹⁶

A magyarkanizsai Borbély Éva számára „A benyomás a KMV-ről mindig ugyanaz – akárhányszor szállok le a péntek reggeli Enkáról Becsén, megint egy kicsit 2010 van. Meg megint ugyanazok az ismerős arcok és barátok ülnek a Scena teraszán. Ugyanaz a nap süt. Viccen kívül.”

A „*Máshogyan tekintesz a KMV-re szervezőként mint résztvevőként?* minden szervezőnek feltett kérdésre pedig a válasza így hangzik:

„Annyiban tudnám megkülönböztetni a szervezést a részvételtől, hogy a fellépés előtti gyomorideget felváltotta a levelezésből eredő kialvatlanság, valamint a becsei hétvégére való felkészülés nem pár napig vagy hétig tart, hanem egész éves folyamat, becsei, kanizsai találkozókkal és Skype-konferenciákkal – amúgy minden ugyanolyan szép, sőt.”¹⁷

És zárjuk az idézetek sorát a magyarkanizsai Oláh Sándor szavával:

„A körzeti versenynél nem jutottam tovább, de nem igazán tört le a dolog. Akkor még azt hittem, hogy ez is csak egy pályázat. Nem is tévedhettem volna nagyobbat. A következő évben már bántam, hogy nem utaztam el Óbecsére pusztán azért, hogy eggyel többször legyek részese az eseménynek. Aztán a következő két évben, 2008-ban és 2009-

---

¹⁶ „Én egy dzsóker vagyok”, Újvidék, 2017, március 22., 10. o.

¹⁷ Mít csinál egy zsűritutujgató?, Újvidék, Képes Ifjúság, 2017, április 5., 10. o.

ben nemcsak továbbjutottam a döntőbe, hanem mindkétszer első lettem a verseimmel. De ez akkor a legkevésbé sem számított. Sokkal fontosabb volt, hogy sok hasonló emberrel ott voltunk egymásnak, hogy a tavasz három napon keresztül csak a mienk volt. A becsei színházteremben szinte egyszerre lélegeztünk a színpadon álló versenyzőkkel. Megünnepeztük, hogy hasonlóképpen gondolkodunk, hogy szemérmetlenül hiszünk az igazunkban, hogy szabadok vagyunk, hogy szavainkkal néha még akaratlanul is olyan lényegi kérdéseket fogalmaztunk meg, amikre azután egy életen keresztül kereshetjük a választ, ha elég bátrak vagyunk hozzá.” /.../

„Egészen biztos vagyok benne, hogy a KMV nélkül nem lennék ugyanaz, mint aki vagyok. Ez nosztalgiától fűtött túlzásnak tűnhet, de egyáltalán nem az. Rengeteg olyan ismeretséget kötöttem Becsén vagy a zentai KSZV-n töltött napok alatt, amelyek a mai napig meghatározóak, és számos olyan közeli barátot ismertem meg a rendezvénynek köszönhetően, akik nélkül ma kevesebb lennék.”¹⁸

A KMV szervezését illetően pedig a következőket mondja:

„Fontos megjegyezni, hogy az év folyamán közösen gondolkodva alakítjuk ki a KMV zenei és művészeti programját, s folyamatosan törekszünk arra, hogy újdonságokkal, izgalmas, de ugyanakkor értékes tartalmakkal színesítsük a rendezvényt. A becsei döntő három napja alatt azonban mindenkinek megvan a személyre szabott feladata. Ettől működünk gördülékenyen. Én elsősorban a promócióért és a rendezvény dokumentálásáért felelek, de gálaműsort is rendeztem már.”

Az utolsó kérdésre-kérésre, erre: „*Megosztanál velünk egy anekdotát a sokéves közös történelmetekből?*”, a következőket válaszolta:

„Nehéz lenne bármit is kiválasztani a sok emlék közül. Talán nem is lehet, mert minden összefonódik. Mert hiába mesélnék a hajnalig tartó beszélgetésekről, a nagy találkozásokról a főtéri ártézi kút mellett, a koncertek jótékony mámoráról, a felismerés öröméről, hogy mások is ugyanúgy gondolkoznak a világról, mint mi. A KMV-t nem elbeszélni, hanem megtapasztalni kell. S aki egyszer már átélte, azt előbb vagy utóbb úgyis visszahúzza a szíve.”¹⁹

És az idézett írás-és nyilatkozat-részletek, pontosítottabban: a KMV-ről szóló vallomás- töredékek elolvasása után szabad-e, egyáltalán

---

¹⁹ „Aki egyszer már átélte, azt előbb vagy utóbb úgyis visszahúzza a szíve”. Újvidék, Képes Ifjúság, 2017. március 22., 11. o.

illendő-e megkérdezni, hogy akad-e ezen írásnak olyan olvasója, aki elhiszi, elhiheti e sorok írójának, hogy igazat és nem *vereses ráfogást* mond akkor, amikor azt állítja, ha meri, ha merészeli azt állítani, hogy már a kezdetek kezdetén, már az első vetélkedő megszervezésének kezdeményezését támogatva e rendezvénynek fiatalok általi olyan elfogadottságát kívánta középiskolai tanárként elérni, mint amilyenről a jelenlegi és volt versenyzők idézett írás-és nyilatkozat-részletei szólnak. De e sorok írója, bár tudván tudja, hogy, ha elvileg szabad is, illeni azért mégsem illik ennél kevesebb, ennél még szerényebb dolgot sem állítani, vagy, ha mégis, akkor bizonyítania kell! És ezt teszem is! Mert egy múltbéli, akkor nem várt és akkor a szervezőkre, közöttük pedig rám nézve sem kellemes, mára viszont szerencsésnek bizonyuló körülménynek köszönhetően megtehetem: bizonyítom állításom! Az történt ugyanis, hogy az 1971 őszére meghirdetett kerekasztal-értekezletre csak kevés tanár és önképzőkörös tanuló jött el, de ennek ellenére akkor, ott tartalmas megbeszélés folyt, aminek említése után a Képes Ifjúság munkatársa, Podolszki József a távolmaradó tanárokat élesen bírálta és le is *tanárumozta* őket, amire Barta Sándor zentai magyartanár nem kevésbé élesen, de a szervező bizottságot is bírálva reagált. Azt állítva, hogy mivel a szervező bizottság a szervezés kérdései kapcsán sem kérdőívet, sem a szabályzat-tervezetet nem küldte meg az érdekelteknek, olyan helyzetbe hozott minden érdekeltet, hogy, ha el is jön az értekezletre nem tehet mást, mint: „... rámondja az áment a módosító javaslatokra.” És bár másban nem, a kérdőív és a szabályzat megküldésének kérdését illetően a vitázók a szervezők rovására egyet is értettek. Ezt az „ámentmondásos” állítást a kerekasztal-értekezletek vetélkedő előzetes eseményeiben betöltött szerepére emlékeztetve cáfoltam, majd megállapítottam:

„Bátran állíthatjuk, hogy eddig leginkább a kerekasztal-értekezletek alakították, formálták a JMKMV-t. Remélem, nem túlzok, amikor azt állítom, hogy e verseny népszerűségét és jelentőségét a mindig hozzáértő, szakképzett és döntéseit a felmutatott munkák, produkciók minősége alapján hozó bíráló bizottságnak, valamint a nyílt, a résztvevők érdekeit szem előtt tartó szervezési formának köszönheti, ez viszont azt jelenti, hogy eléri célját, hogy valóban a tehetségek feltörését, felszínre hozását segíti elő. Az elmondottakból kitűnik az is, hogy a JMKMV-mozgalom szervezésében társadalmunk öngazgatási elve és a közös megbeszélésre alapozó cselekvés szelleme van jelen, sőt – ez alkotóeleme.” /.../

Írásom pedig a következő, talán ma is aktuális jelentésű szavakkal zártam:

„A JMKMV jövőjét illetően elmondhatjuk, hogy mi, szervezők, optimisták vagyunk, de mindjárt meg kell jegyeznünk, hogy optimizmusunkat éppen Barta Sándor és a hozzá hasonlóan dolgozó tanárok táplálják, ugyanis kell, hogy legyen jövője az olyan vetélkedőnek, amelyre a következő sorok vonatkoznak: „... az elsős is Becse felé néz már, mint sikerei eddig még elérhetetlennek tűnő csúcsa felé.” Ha ez igaz, akkor még büszkék is létünk, de nemcsak mi, becsei szervezők, hanem mindannyian, akik meg tudunk teremteni egy olyan kulturális rendezvényt, amelyet tanítványaink szívükbe zártak.”²⁰

---

²⁰ Bagi Ferenc: Optimisták vagyunk... Válasz a Képes Ifjúság cikkére. Újvidék, Képes Ifjúság, 1971. január, 20.